

VRIJE PERS IS ESSENTIEEL VOOR OPEN EN DEMOCRATISCHE SAMENLEVINGEN, MAAR NOG STEEDS KENT 61% VAN ALLE LANDEN GEEN VOLLEDIGE PERSVRIJHEID! PRESS NOW ZET ZICH IN VOOR PERSVRIJHEID DOOR ONAFHANKELIJKE MEDIA TE STEUNEN. U OOK? GIRO 7676.

**JAARGANG 10
NR. 1, MEI 2008**

Eerste mediaprojecten in Afghaanse provincie Bamiyan

Press Now verhuist naar Hilversum!

Eind maart is Khalil Wedad, de nieuwe programmacoördinator voor Afghanistan, naar de Afghaanse provincie Bamiyan vertrokken om een aantal mediaprojecten voor Press Now op te starten. De activiteiten zijn gericht op drie fronten: steun voor TV Bamiyan en het radiostation Sedaye Javan, en het opzetten van een krant met de vereniging van journalisten.

Khalil Wedad, programmacoördinator Afghanistan van Press Now, tijdens zijn bezoek aan Bamiyan in 2007. Op de achtergrond de plek waar de beroemde Boeddha-beelden stonden die door de Taliban werden vernield.

De drie projecten werden geselecteerd na een verkennende missie in het najaar van 2007 van Wedad en de Iraanse publicist Shervin Nekuee. In hun rapport gaven ze aan dat Bamiyan voor het opstarten van mediaprojecten een aantal voordelen biedt ten opzichte van andere regio's in Afghanistan.

Wedad, "maar vergeleken met andere provincies is dat erg hoog. In Kabul bedraagt het percentage 60 procent. De mensen in Bamiyan willen graag vooruit omdat de streek lang werd genegeerd door de hoofdstad."

Bamiyan, dat in het hart van Afghanistan ligt, haalde in maart 2001 wereldwijd de voorpagina's toen de Taliban twee kolossale antieke Boeddha-beelden oplibezen. De provincie is van oudsher het woongebied van de Hazara, een sjiitische minderheid. De Hazara werden decennia lang gediscrimineerd door de soennitische Pashtun, de grootste Afghaanse stam. Een probleem dat onder meer wordt beschreven in de roman De Vliegeraar van Khaled Hosseini.

CIVIL SOCIETY

"De mensen in Bamiyan zijn erg gemotiveerd om hun provincie tot ontwikkeling te brengen," stelt Wedad.

"Het is in Bamiyan veilig en het bestuur is daar niet politiek besmet door het verleden, zoals de voormalige krijgsheren die weer in de regering zitten," vertelt Wedad. "De gouverneur van de provincie, Habiba Sarabi, steunt de initiatieven van Press Now en wil graag dat het tv-station snel een doorstart maakt. Televisie is het belangrijkste medium in Afghanistan omdat er weinig kranten zijn en veel mensen niet kunnen lezen."

Een ander positief punt in Bamiyan is dat 46 procent van de meisjes onderwijs volgen. "Dat lijkt weinig," vertelt

"In Bamiyan is in 2002 met Franse en Zwitserse steun een universiteit geopend. De studenten willen graag de media hier nieuw leven inblazen, zoals Radio Sedaye Javan: 'Stem van de Jongeren'."

Khalil Wedad, die geschiedenis studeerde in Moskou, kwam tien jaar terug als vluchteling naar Nederland. Hij leerde in korte tijd Nederlands en werd gegrepen door het dagboek van Anne Frank, dat hij vertaalde in het Dari. Het boek is uitgegeven en

wordt nu gelezen op scholen in Kabul.

"Het doel is om in Bamiyan en Afghanistan weer een civil society met vrijheid van meningsuiting op te bouwen. Er komen veel nieuwe tv-stations in Kabul, maar economisch is de situatie nog steeds slecht en hebben de krijgsheren en geestelijken nog veel invloed, ook op de media, getuige het dreigende doodvonnis tegen de journalist Sayed Parvez Kambaksh. Er moet dus nog een hoop gebeuren in Afghanistan." •

Door Wilco de Jonge
Directeur Press Now

Sinds 27 maart is Press Now gehuisvest in Hilversum. Na een verblijf van ruim drie jaar in het Tropeninstituut in Amsterdam hebben we een goed onderdak gevonden in het RNTC, een met Radio Nederland Wereldomroep verbonden mediaontwikkelingsorganisatie.

RNTC is een kenniscentrum op het gebied van media, educatie en ontwikkeling dat in Hilversum een groot aantal cursussen verzorgt voor media-professionals uit ontwikkelingslanden. Daarnaast houdt RNTC zich bezig met tal van projecten om onafhankelijke media ter plaatse te ondersteunen.

De verhuizing is een volgende stap in een strategisch samenwerkingsproces van Press Now en RNTC. Sinds 2006 bundelen Press Now en RNTC op steeds meer terreinen hun krachten. We ondersteunen in een gezamenlijk programma onafhankelijke media in Oost-Europa, het Midden-Oosten en in West- en Noord-Afrika. Ook hebben we samen onze interne scholing en kennisontwikkeling aangepakt, nieuwe projecten ontwikkeld en fondsen geworven.

Doordat Press Now en RNTC veel verwantschap vertonen in hun doelstellingen en aanpak, blijkt het samenwerkingsproces voor beide partijen enorm vruchtbaar. We kunnen met dezelfde middelen veel meer bereiken en zorgen ervoor dat onze inspanningen voor onafhankelijke media niet te veel versnipperd raken. •

'Armenië blijft op slot'

Eind februari bezocht Roel Dijkhuis, hoofdredacteur van RTV Noord, voor Press Now het tv-station Lori in Armenië. Het verblijf werd gedomineerd door de roerige nasleep van de presidentsverkiezingen.

Het is twee dagen na de presidentsverkiezingen van 20 februari. Ik eet in Jerevan ergens aan de winkelstraat Abovian met M., onze vaste tolk. Deze keer kan ze ons helaas niet begeleiden, omdat ze voor een waarnemer van de OVSE moet tolken.

M. is opgewekt en charmant als altijd, maar ook teleurgesteld dat de oppositiekandidaat Levon Ter-Petrosyan geen president is geworden. "Onder de nieuwe president Serj Sarkisyan zal er in het land niets veranderen. We blijven op slot".

Plotseling doemen aan beide kanten van de grote straat lange rijen mensen op. Tienduizend, schat ik na enige tijd, op weg naar het grote Plein van de Republiek. Ze zwijgen. De demonstratie is door Ter-Petrosyan aangekondigd omdat hij de verkiezingen oneerlijk en onreglementair vind. Er is volgens hem heftig gemanipuleerd. Eerder op de avond heeft de OVSE slechts lichte kritiek geuit. "Maar die mensen zien niks en laten zich inpakken", is de conclusie van M.

Vanochtend, bij het vertrek uit Vanadzor, de derde Armeense stad, toonde de leiding van Lori tv, onze counterpart in Armenië, zich net zo teleurgesteld over de uitslag. "We hadden met Ter-Petrosyan zo gehoopt op andere tijden. Nu verandert er niks".

De teleurstelling wordt versterkt

door slaapgebrek. De uitslagenavond loopt uit tot vier uur 's nachts. Het station meldt zelf, uit eigen waarneming en gebaseerd op telefonische bijdragen van collega's uit de buurprovincies, dat de verkiezingen reglementair zijn verlopen. Zelf gaat het Lori-team vandaag vroeg naar bed, maar uit Vanadzor gaan mensen naar de demonstratie, weten ze zeker. Teruglopend naar het hotel wordt duidelijk dat het Plein van de Republiek inmiddels is leeggestroomd. Sarkisyan is op immense billboards, als enige van de kandidaten, alomtegenwoordig.

GEWELD EN CENSUUR

Terug in Nederland schrik ik op van uit de hand gelopen demonstraties op 1 maart: doden en gewonden. De noodtoestand wordt uitgeroepen. Strenge beperkingen van de vrije informatiestroom zijn het gevolg. Censuur op kranten, internet, radio en televisie. CNN en Euronews zijn uit de lucht, hoor ik uit Armeense bronnen. Ook Lori zendt alleen officiële informatie uit. Een regionaal station in Shirak wordt gesloten.

Amerika, de Raad van Europa, de OVSE en andere internationale organisaties dringen tot nu toe vergeefs aan op intrekking van de beperkende maatregelen, roepen op tot een dialoog tussen alle partijen en tonen hun bezorgdheid over de meer dan 100 arrestaties. Op 20 maart zou de noodtoestand worden opgeheven. De vraag is op dat inmiddels ook is gebeurd en voor hoelang. Want de oppositie wil opnieuw gaan demonstreren. •

PN steunt community radio Ethiopië

Press Now ondersteunt sinds dit voorjaar Radio Jimma, het eerste community radiostation van Ethiopië. Radio Jimma bedient zo'n 1,5 miljoen luisteraars in het zuidwesten van het land. De programmering richt zich op voorlichting over gezondheid (HIV/Aids), onderwijs, cultuur en democratie.

Eind maart ontving Radio Jimma een zendervergunning van de Ethiopische overheid en verwacht wordt dat de uitzendingen op korte termijn beginnen. De programma's zijn zowel in het Amhaars, de nationale taal, en in het Afaan, de taal van de regio.

De zender is een gezamenlijk initiatief van Universiteit van Jimma en de Nederlandse Stichting Mediaction. De radioprogramma's zullen grotendeels

worden gemaakt door vrijwilligers, met steun van een aantal professionals.

Press Now steunt Radio Jimma via het financieren van trainingsfaciliteiten en radio's.

Op dit moment beschikt slechts een derde van de lokale bevolking over radio-ontvangers. Meer dan 50% van de bevolking in de provincie is analfabeet. Radio is dus het medium bij uitstek om hen te bereiken. •

Donateur worden en/of op de hoogte blijven?

Press Now heeft de steun van donateurs hard nodig. Zonder uw betrokkenheid en financiële bijdragen zijn wij niet in staat om onafhankelijke media te helpen. Steun Press Now, en word donateur! U kunt ons op een structurele manier steunen door middel van een periodieke machtiging. Vul hiervoor uw gegevens in op deze antwoordkaart en stuur die (kosteloos) naar ons toe. "U ontvangt dan tweemaal per jaar onze papieren nieuwsbrief en/of onze (Engelstalige) persberichten via email." Mocht u iemand anders weten die geïnteresseerd is in ons werk, dan kunt u diegene ook met deze kaart aanmelden; wij sturen hem of haar dan deze nieuwsbrief toe. Bij voorbaat hartelijk dank, ook namens onze partners!

NIEUWE DONATEUR

- JA, IK WIL DONATEUR WORDEN VAN PRESS NOW (Z.O.Z.)
- JA, IK WIL DE NIEUWSBRIEF VAN PRESS NOW ONTVANGEN
- JA, IK WIL GRAAG GEÏNFORMEERD WORDEN VIA E-MAIL

De heer/mevrouw*:

Adres:

Postcode/plaats:

Telefoonnummer:

E-mail:

Tv-makers halen Stalin van voetstuk

Jack Kroes (links), Bob in 't Hout en stagiaire Marinka Vukojevic (uiterst rechts) met twee deelnemers aan het seminar voor tv-makers in Georgië

Begin april gaf Jack Kroes samen met Bob in 't Hout een seminar voor vijftig tv-makers in Georgië. Dit leidde tot een aantal tv-producties waarin, tegen de lokale gewoonte in, werd afgerekend met politieke kopstukken uit het verleden.

Gori is een onopvallend stadje in het glooiende landschap van Centraal-Georgië. Alleen: hier werd in 1878 Josif Vissarionowitsj Dzjoegasjvili geboren: beter bekend als Stalin.

En dat willen ze weten in Gori. Hier staat een reuzen-Stalin nog ferm op zijn voetstuk. Er is een Stalin Avenue en een Stalin Museum. Nou ja...het is meer een mausoleum waar de man - 55 jaar na zijn dood - nog steeds wordt bewierookt.

De geschiedenis is voor de gelegen-

heid een beetje aangepast. Niks over de showprocessen in de jaren '30 die veel 'kameraden' het leven kostte, niks over het verdrag met Hitler in 1939. En niks over Stalins wandaden tegen koelakken, tartaren en vele anderen.

Uitgerekend in dit Gori organiseerde Press Now samen met GARB, de club van regionale tv-stations in Georgië, een studiebijeenkomst voor 200 tv-journalisten, managers, cameramensen en reclameverkoopers. In modules van twee tot drie dagen kwamen bijna alle onderdelen van het maken van regionale televisie aan de orde.

ZACHTAARDIGE MAN

Het Stalin museum was natuurlijk een dankbaar onderwerp om vijf-

tig tv-journalisten in verschillende ploegen op af te sturen. Directeur Robert Maglakelidze kreeg kritische vragen, maar gaf geen krimp. Stalin was een brave, religieuze man, zachtzinnig zelfs. En die moorden? Die waren nodig om criminelen in zijn omgeving uit de weg te ruimen. Het resulteerde in twee uitzendbare items die Stalin in ieder geval van zijn voetstuk haalden.

Theorie, gevolgd door praktische trainingen in workshops en het onderling uitwisselen van informatie (benchmarking) waren de beproefde methoden die de trainers Jack Kroes, voormalig directeur-hoofdredacteur van RTV West, en Bob in 't Hout, voormalig hoofd amusement NCRV-tv, gebruikten. De cursisten waren enthousiast. Uit dankbaarheid boden ze tot tweemaal toe het Press Now-team een feest aan.

Tijdens het seminar kwamen bijna alle facetten van het management aan de orde (HRM, financiën, planning, strategie), ethiek van de media ('Moet ik mijn materiaal afstaan als de politie daar om vraagt?'), camerawerk (resulterend in twee korte films over Gori) en reclameverkooptechnieken ('Hoe word ik in plaats van een irritante bedelaar om reclamespots een gewaardeerd adviseur?')

Om de organisatie van de cursus financieel en administratief in goede banen te leiden had Press Now Marinka Vukojevic meegestuurd. Zij tekende voor een vlekkeloze organisatie. •

Partners: steun PN 'onmisbaar'

De lokale partners zijn erg te spreken over de steun die ze van Press Now krijgen, zo blijkt uit een recent klanttevredenheidsonderzoek. Vooral voor de journalistieke expertise en consultancy over bedrijfsvoering is erg veel waardering.

Press Now liet de afgelopen maanden door het onderzoeksbureau Sensz een klanttevredenheidsonderzoek uitvoeren onder alle partners in conflictgebieden en transitielanden. Er werden 53 enquêtes rondgestuurd, waarop 70% reageerde.

Uit het onderzoek bleek dat de steun als 'zeer belangrijk' wordt beschouwd door de partners. Er is vooral waardering voor de nadruk die Press Now legt op het denken en werken met lange termijndoelen, waarbij duurzaamheid voorop staat. Naast de financiële steun wordt de ondersteuning via

journalistieke trainingen, expertise en consultancy over bedrijfsvoering als 'onmisbaar' ervaren.

De kennis en expertise van Press Now wordt als 'erg positief' beoordeeld. Onze programmacoördinatoren hebben 'gedetailleerde kennis van zaken' van de regio en het soort medium. De communicatie hierover verloopt naar wens, waarbij de samenwerking tussen partner en Press Now zeer goed is.

Ook kwamen er kritische punten uit het onderzoek naar voren. De uitgebreide procedures die moeten worden doorlopen, zorgen bij met name nieuwe partners regelmatig voor onduidelijkheden. Bovendien voldoet de feedback van programmacoördinatoren op de uitvoering van projecten niet altijd. Deze punten zullen in de toekomst extra aandacht krijgen. •

Moldavië: belang goede journalistieke opleiding blijft hoog

De Chisinau School for Advanced Journalism in Moldavië, die in 2006 met steun van Press Now werd gestart, heeft het afgelopen jaar de kwaliteit van het curriculum en de huisvesting verbeterd. De noodzaak voor een gedegen journalistieke opleiding in Moldavië blijft hoog. Uit onderzoek blijkt dat de regering zijn greep op de media aan het versterken is.

Het Moldavische Independent Journalism Center voerde recentelijk een Media Needs Assessment uit, waaruit bleek dat de journalisten in het land slecht op de hoogte zijn van hun rechten en plichten. Een zorgelijke situatie, vooral omdat de persvrijheid in het Oost-Europese land steeds meer in het geding is.

Volgens Corina Cepoi, directeur van de Chisinau School for Advanced Journalism, "zijn de omroepen overgenomen door overheidssympathisanten, waardoor alle nationale media nu onder controle staan van de regering. Naast het door de overheid gecontroleerde distributienet-

werk zijn er geen alternatieven voor de media. Hetzelfde geldt voor drukkers."

Cepoi en ook Press Now-coördinator ElisaBetta Plebani zijn daarom erg te spreken over de progressie die de school in Chisinau heeft geboekt. "De school levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van onafhankelijke media, omdat jonge journalisten hier in aanraking komen met journalistieke waarden die in de Moldavische media vaak ontbreken. Met de ervaring en kennis die zij hier opdoen, kunnen zij in de toekomst beter de strijd met overheids censuur aangaan." •

Donatie Wouter Bos aan Press Now

PvdA-leider en minister van financiën Wouter Bos schenkt 4000 euro van Press Now. Bos kreeg het geld begin april als schadevergoeding van het blad Weekend, dat in 2007 zonder toestemming foto's van zijn kinderen had gepubliceerd. Press Now-directeur Wilco de Jonge noemt de gift "een onverwachte maar plezierige verrassing".

In maart 2007 plaatste Weekend magazine een artikel over Bos, waarbij foto's werden geplaatst waarop zijn kinderen te zien waren. Bos vond dat de publicatie een inbreuk op zijn privacy en klaagde Weekend aan. Hij is weliswaar zelf een bekende Nederlander en kan daarom worden gefotografeerd, maar dat geldt niet voor zijn kinderen.

Op 2 april gaf de rechter in Amsterdam Bos gelijk. Weekend moest een schadevergoeding van 4000 euro betalen aan de minister. De foto's

betroffen volgens de rechter "duidelijke privé-activiteit en vormen geen bijdrage aan enig publiek debat". Ook publieke figuren als Wouter Bos hebben recht op privacy, zo stelde de rechtbank.

Dat Bos de schadevergoeding van Press Now aan Press Now schonk, kwam als een verrassing voor directeur Wilco de Jonge. "Wij hoorden het nieuws op de radio. Er was vooraf geen contact over geweest.

De Jonge stuurde direct een bedankbriefje aan de PvdA-leider, waarin hij voorstelde het geld aan te wenden voor een nieuwe media/project in Turkije. "We zijn bezig een website op te zetten voor Roma in Istanboel. Wij denken dat dit een goede bestemming is voor de donatie van Bos: geld van een Nederlands medium dat zich niet netjes gedraagt wordt gebruikt voor media in conflictgebieden die een verschil kunnen maken." •

Mediacentrum N-Irak ook voor partijkranten

Pal tegenover een krant en een televisiestation: een betere locatie is bijna niet denkbaar voor het nieuwe mediacentrum dat in de Koerdische stad Sulaymaniyah wordt opgezet met behulp van Press Now en de Stichting Democratie en Media. Vanaf dit voorjaar zullen hier trainingen worden gegeven voor onafhankelijke én partijmedia.

Press Now is al enkele jaren actief in Noord-Irak met civil journalism trainingen voor verschillende media. Begin februari nog togen Marieke de Vries (NOS Journaal), Richard Grootbod (Radio Nieuwscentrale) en Judit Neurink (Trouw) nog naar Sulaymaniyah, waar ze samen met Koerdische co-trainers een kleine vijftig journalisten ervan probeerden te doordringen 'de burger' meer centraal te stellen in hun berichtgeving.

De trainingen in Noord-Irak zijn bijzonder omdat journalisten van zowel de onafhankelijke als de partijmedia hier welkom zijn. Veel westerse hulporganisaties richten zich alleen op de onafhankelijke Koerdische media, wat tot scheve ogen leidt. De partijmedia hebben dan ook enthousiast gereageerd op de plannen voor het mediacentrum, dat vanuit dezelfde optiek zal gaan werken.

"Als je wilt dat media een rol gaan spelen in de democratie, kun je partijmedia niet negeren. Die spelen in het Koerdische medialandschap nu eenmaal een belangrijke rol," stelt Judit Neurink, die eind maart voor een jaar naar Noord-Irak is vertrokken om het mediacentrum op te zetten.

ENGELSE NIEUWSBRONNEN

Neurink, die eerder trainingen voor Press Now leidde in Irak en Iran, hoopt

naast de trainingen in civil journalism en on-the-job-trainingen op redacties van kranten, radio en tv ook een cursus Engels op te zetten voor Koerdische journalisten. "Slechts weinig journalisten zijn de Engelse taal machtig, waardoor veel nieuwsbronnen voor hen gesloten blijven."

Press Now werkt bij de trainingen in Noord-Irak altijd samen met lokale co-trainers: ervaren Koerdische journalisten die de brug vormen tussen de westerse kennis en het woordgebruik van de Koerdische journalisten. Deze lokale trainers worden ook ingezet bij de trainingen in het nieuwe mediacentrum. Neurink streeft ernaar dat het centrum op termijn financieel op eigen benen kan staan. Haar werk wordt na een jaar overgenomen door een Koerdische directeur. •

MACHTIGINGSKAART

IK MACHTIG PRESS NOW OM

- eenmalig
- jaarlijks
- per half jaar
- per kwartaal
- per maand

een bedrag van

€

van mijn rekening af te schrijven.

VERGEET NIET UW ADRESGEGEVENS IN TE VULLEN OP DE VOORZIJDE VAN DEZE BON.

Vragen? Bel ons gerust op 035 62 54 300

U KUNT DEZE BON KOSTELOOS OPSTUREN NAAR:
PRESS NOW, Antwoordnummer 1628, 1200 VB HILVERSUM

Bank/giro:

Op naam van:

Datum:

Handtekening: